

BESLUT

2014-10-27

Dnr: 14/01338

SAKEN

Tankesmedjan, P3, 2014-05-26, inslag om val till Europaparlamentet; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

Inslaget var en del av *Tankesmedjan* där en av programledarna uttalade sig om valet till Europaparlamentet och pratade om att ett flertal högerextrema partier gick framåt i valet. Under inslaget spelades ett antal citat av en representant för Sverigedemokraterna (SD) upp i samband med programledarens uttalanden. I inslaget sades bland annat följande.

(Programledare 1) – Tänker på cowabunga, hanging ten, surf's up och den whipe out som vi alla fick i går efter att EU-valet tog slut och resultatet blev fifty shades of brunt, 'cause ain't no party like the nazi party and the nazi party don't stop. Driver du med mig? Nej, jag driver inte. Det gamla Europa är tillbaka and don't call it a come-back for it's been here for years. Främlingsfientlighet och nazi mambo jambo. Det var så många högerkrokar som slog sig in i EU i går att människor undrar om Europa ens har en vänsterarm. Nein. Precis som Eurovision så bidrog nästa alla länder med något hemskt. Frankrike, England, Danmark, Österrike, Sverige, Italien, Holland, Grekland och drum roll: Tyskland. The Germans are back. Till och med Tyskland bidrog med nazist party. We started this nazi shit and this is the mother fucking thanks we get. Så, hur känner SD inför framgången i Europavalet då de har en massa nya partier att lära känna och leka med och kanske inte bli lika mobbade som de har blivit här på hemmaplan? (SD-representant, uppspelning) – Jag är förhoppningsfull att vi ska kunna hitta samarbetspartner i det. (Programledare 1) – Tung är du, [personnamn], sverigedemokrater från Sörmland. Han är förhoppningsfull om att de ska hitta samarbetspartner. Vilka samarbetspartner tänker du på eftersom alla vet att SD klart och tydligt har tagit avstånd från de främlingsfientliga partierna? (SD-representant, uppspelning) – Partierna Front Nationale är ju ett parti som skulle kunna vara tänkbart. (Programledare 1) – Främlingsfientligt. (SD-representant, uppspelning) – Danskt

folkeparti fick ju väl runt 27 procent. Storbritannien hade ju solklar vinnare där.
(Programledare 1) – Tungt. Nämnade bara dem du skulle ha tagit avstånd från men det är helt okej. [---]

(Programledare 1) – Exakt. Så den svåra frågan: De här är ju främlingsfientliga och de skulle ta avstånd från det och vad var det som hände? (SD-representant, uppspelning)
– Det här främlingsfientliga, det kanske är dags att börja kalla de andra partierna i Sverige då för Sverigefientliga. (Programledare 1) – Burn. Ni ser glaset som halvtomt. Han ser det som halvfyllt. Ni ser det som främlingsfientliga. Han ifrågasätter svenskfientligheten. Jag skulle aldrig kalla Sverigedemokrater för rasister eller nazister av samma anledning som man inte kallar sina överviktiga kompisar för "jävla tjockisar" – det är elakt och det kan också förklara varför SVT i går lade så mycket krut på att kalla folk för EU-kritiska i stället för det de är. Jag säger inte heller att det finns likheter mellan SD och till exempel UKIP även om det finns likheter mellan SD och UKIP. Kommer ni ihåg för ett tag sedan när [personnamn] sade i en intervju att: "Är man idiot, rasist eller bonnläpp så kanske man dras till vårt parti." (Programledare 2) – Vi minns, vi minns. (Programledare 3) – Det var hans ord. (Programledare 1) – Han sade något åt det hållet. Och någonting liknande sades av UKIP:s talesperson, [personnamn], när hon skulle försöka förklara varför det har gått så dåligt för dem i London, varav hennes förklaring var: "Vi har svårt att dra till oss the educated, cultural and young." Well, I wonder why, I wonder how. Det är ett av livets stora mysterier. Vem byggde pyramiderna och varför röstar inte medvetna människor på rasister? [---]

(Programledare 1) – Så ni ser, nazisterna är på full fart framåt. Vilket är positiva nyheter för Hugo Boss då de kanske kan dra fram sina gamla kollektioner igen, "The Fuhrer by Hugo Boss". Högerextrema vågen har sköljt över oss alla och är det så konstigt med tanke på hur vi har normaliserat rasismen de senaste åren enbart för att de är exakt ett politiskt parti? Till och med i Sverige där en tårta är ett större hot mot demokratin än vad främlingsfientlighet är. Ska bli intressant att se den dagen pedofiler engagerar sig politiskt. Hey boy, hey girl. Så vi kan normalisera pedofili precis som vi har normaliserat rasism och nazism. Puppy-love-partiet är inte pedofiler, de är juniorälskare.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att en av programledarna sa att Dansk Folkeparti, Front National, UKIP och Hugo Boss är nazister samt att Sverigedemokraterna är främlingsfientliga rasister. Programledarens uttalanden var mycket stötande och detta var inte första gången som programmet ifrågasatte demokratin.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför följande.

Tankesmedjan i P3 är ett humorprogram med stark satirisk prägel som bevakar och kommenterar händelser och skeenden i samhället. För att polarisera olika ståndpunkter och väcka debatt är medarbetarnas uttalanden tillspetsade och ironiska. Det är ett konstnärligt grepp för att driva ämnen till sin spets, till exempel genom tillskrivade formuleringar. Programmet har sänts sedan januari 2010 och lyssnarna är därmed väl förtroga med dess form, innehåll och tilltal.

Inslagen sändes dagen efter EU-valet då det stod klart att flera europeiska högerextrema och främlingsfientliga partier vunnit framgång i parlamentsvalet. Programmet tog också upp andra delar av valet ur satirisk vinkel, till exempel omvärldens bristande intresse.

Komikern pratade om de olika europeiska partiernas framgångar och ställde sig frågan vad SD tyckte om valresultatet och vilka partier de skulle samarbeta med. Programledaren skojade även om att Hugo Boss kanske skulle damma av sina gamla uniformer. Det syftar till den tiden då Boss designade nazisternas uniformer, något som är allmänt känt.

SR anser att inslaget, även om språkbruket är tillspetsat, måste rymmas inom ramen för ett satirprogramms möjligheter att kommentera politik så som valresultat. Satir har traditionellt använts just för att skämta med makthavarna i samhället.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Av granskningsnämndens praxis framgår att programformen har betydelse vid tillämpningen av kravet på opartiskhet. Enligt granskningsnämndens praxis gäller vida ramar för vad som får sägas i program som har en tydlig parodisk, ironisk eller satirisk karaktär.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att den satiriska karaktären i inslaget framgick tydligt. Nämnden kan inte finna att uttalandena gick över gränsen för vad som får accepteras i ett satiriskt program. Inslaget strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman och Jan Holmberg efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson